

BO'LAJAK JISMONIY TARBIYA O'QITUVCHILARIDA MILLIY BELBOG'LI KURASH VOSITASIDA PEDAGOGIK KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH

Mo'ydinov Maxsudbek Rustambek o'g'li

Oriental universiteti

Jismoniy madaniyat fakulteti dotsenti.

E-mail: maxsudbek571@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18636434>

Annotatsiya. Maqolada bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchisining kompetentligini milliy "Belbog'li kurash" orqali shakllantirish muammosi tahlil qilinadi. Nazariy jihatdan, ushbu muammoni hal qilish uchun asos muallif tomonidan ishlab chiqilgan model tomonidan taklif etiladi. Ushbu modelni sinab ko'rish "Oriental universitet" talabalar o'rtasida, kurash turlari va uni o'qitish metodikasi fanini optimallashtirishni, talabalarni o'qitishni tashkil qilishni, faol va interaktiv o'qitish usullaridan foydalanishni o'z ichiga olgan pedagogik sharoitlarni amalga oshirish bilan tavsiflanadi va bu yo'nalishda talabalarning ilmiy - tadqiqot ishlarini rivojlantirish, bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy tayyorlash uchun muhim bir qator xulosalar chiqarildi.

Kalit so'zlar: Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchisi, belbog'li kurash, kurash turlari va uni o'qitish metodikasi, kompetentlik.

Аннотация. В статье анализируется проблема формирования компетентности будущего учителя физической культуры через национальную борьбу "Белбогли кураш".

Теоретически основу для решения этой задачи предлагает разработанная автором модель. Апробация данной модели "Oriental universitet" среди студентов характеризуется реализацией педагогических условий, предполагающих оптимизацию дисциплины видов борьбы и методики ее преподавания, организацию обучения студентов, использование активных и интерактивных методов обучения, а развитие научно - исследовательской работы студентов в этом направлении, целого ряда важных направлений профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры. выводы сделаны.

Ключевые слова: будущий учитель физкультуры, Белбогли кураш, виды борьбы и методика ее преподавания, компетентность.

Annotation. The article analyzes the problem of forming the competence of a future physical education teacher through the national wrestling "Belbogli Kurash". Theoretically, the basis for solving this problem is offered by the model developed by the author. The approbation of this "Oriental universitet" model among students is characterized by the implementation of pedagogical conditions involving the optimization of the discipline of wrestling and its teaching methods, the organization of student education, the use of active and interactive teaching methods, and the development of students' research work in this direction, a number of important areas of professional training of future physical education teachers. conclusions have been drawn.

Keywords: future physical education teacher, Belbogli kurash, types of wrestling and methods of its teaching, competence.

KIRISH. Sportga e'tibor yuksalgan jamiyat sog'lom jamiyat tarzida rivojlanadi. Sportning barcha turlari borki, ular shaxsning nafaqat jismoniy barkamolligini, qolaversa ma'naviy rivojlanishiga ham xizmat qiladi. Xususan, Belbog'li kurash sporti milliy qadriyatlar himoyasi bo'lib, o'zida milliy g'urur, iftixor va yorug' kelajakka ishonch tuyg'ularini mustahkamlashni ta'minlaydi. Kurashish san'ati ko'p xalqlarda qadim zamonlardan buyon ma'lum. [11]

Qadim zamonlardan beri yakkakurashlar jismoniy tarbiyaning samarali vositasi bo'lib xizmat qilgan va yosh avlodning sport, harbiy-amaliy va psixologik tarbiyasi dunyoning ko'plab mamlakatlarida umumiy va oliy ta'lim mazmuniga kiritilgan. O'zbekiston ham bundan mustasno emas. Ko'p sonli yakkakurashlar orasida O'zbek milliy kurashlarining eng mashhur turlaridan biri belbog'li kurash hisoblanadi.

Bugungi kunda belbog'li kurash umumiy ta'lim mazmuniga "jismoniy tarbiya" fani sohasining dastur bo'limiga kiritilgan, shuningdek darsdan tashqari mashg'ulotlar va qo'shimcha ta'lim tizimi doirasida ham o'z o'rniga ega. Shu bilan birga, agar belbog'li kurash yosh avlod jismoniy tarbiyasining vositasi sifatida qaralsa, biz ushbu vektor hozirgi kunga qadar to'g'ri rivojlanmaganligini ishonch bilan aytishimiz mumkin. Hozirgi vaqtda jismoniy tarbiya va sport profillari bakalavrlarini tayyorlaydigan universitetlarning aksariyati kurashchilarni tayyorlashda asosan amaliy mashg'ulotlardan foydalaniladi (texnika o'rganiladi) va talabalarning tayyorgarlik darajasini oshirish uchun turli xildagi o'qitish metodikalaridan deyarli foydalanilmaydi. Shuning uchun ham bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining kasbiy kompetentsiyasini shakllantirishda belbog'li kurashdan foydalanish dolzarb ilmiy va amaliy vazifadir.

ASOSIY QISM. Kelajakdagi jismoniy tarbiya o'qituvchisini kurash turlari o'qitish metodikasi sohasida kasbiy kompetentsiyani shakllantirish bo'yicha o'quv jarayonining samaradorligini oshirish uchun ilmiy va uslubiy ishlanmalar asosida model ishlab chiqildi A. A. Shahova [2], [3], Yu.A. Shulik [4].

Model oltita o'zaro bog'liq bloklardan iborat: maqsadli, uslubiy, mazmunli, tashkiliy-uslubiy, mezon-baholovchi va samarali.

Maqsad bloki maqsadni o'z ichiga oladi – kasbiy kompetentsiyani shakllantirish kelajakdagi jismoniy tarbiya o'qituvchilaridan belbog'li kurash turlari o'qitish metodikasi sohalari.

Uslubiy blok yondashuvlar bilan ifodalanadi (shaxsiy, aksiologik, atrof-muhit, faoliyat, kompetentsiya, optimallashtirish) va printsiplari (yaxlitlik, kasbiy maqsadga muvofiqlik, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligi mazmunining umumiy ta'lim amaliyoti talablariga muvofiqligi, pedagogik ta'lim mazmunining integrativligi, izchillik, ong va faoliyat, o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini rivojlantirish, ta'limning uzluksizligi, nazariya bilan bog'liqlik amaliyot).

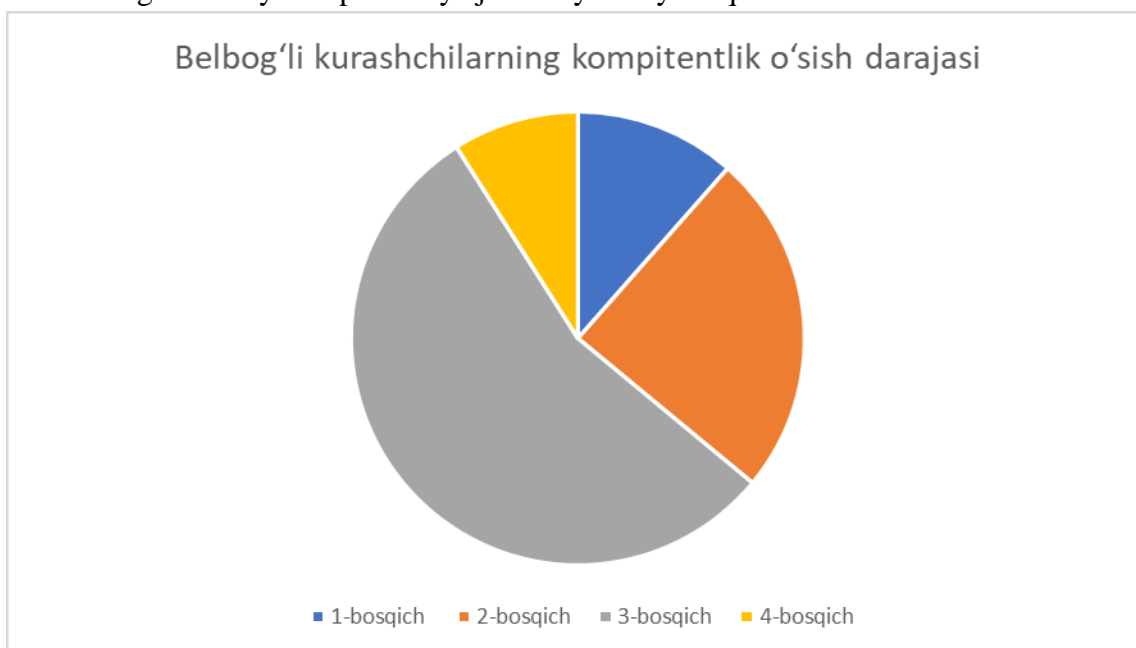
Tarkib bloki loyihalashtirilgan faoliyat mazmunini loyihalash uchun asosdir: jismoniy tarbiya, sport va uslubiy tarkibni optimallashtirish jismoniy tarbiya va sport tarkibining amaliy qismini saqlab, uslubiy tarkibni o'rganishga ajratilgan o'quv vaqtining hajmini oshirish orqali (kurash) o'quv faoliyatidan tashqari o'quv vaqtdan foydalanish orqali.

Tashkiliy va uslubiy blok turlar, shakllar va usullarning nisbatlarini o'z ichiga oladi o'qitish. O'zgarishlar o'quv shaklida amalga oshiriladigan o'quv faoliyatiga ta'sir qiladi "sport yakkakurashlari (kurash)" fanlari, kurash bo'limi ko'rinishidagi darsdan tashqari faoliyat, kurs

ishlari, tezislar, nashrlar ko‘rinishidagi ilmiy-tadqiqot faoliyati maqolalar, konferentsiyalarda nutqlar. Tegishli usullar muammoli, munozara, loyiha, o‘yin, ish bosqichlari, aniq vaziyatlarni tahlil qilish.

Mezon-baholash bloki shakllanish mezonlari va ko‘rsatkichlarini o‘z ichiga oladi kasbiy kompetentsiya: aksiologik mezon: kasbiy motivlar va kasbiy qadriyatlar; epistemologik mezon: kurash bilimlari, kurash turlari o‘qitish metodikasi sohasidagi bilimlar; praxeologik mezon: ko‘nikmalar va kurash sohasidagi jismoniy tarbiya va sport faoliyati ko‘nikmalari, kurash turlari o‘qitish metodikasi sohasidagi ko‘nikmalar. Kasbiy kompetentsiyani shakllantirish darajasi quyidagicha belgilanadi: reproduktiv, samarali va samarasiz.

Modelning samarali bloki natijaning tavsifidir: kelajakda kurash turlari o‘qitish metodikasi sohasida shakllangan kasbiy kompetentsiya jismoniy tarbiya o‘qituvchilari.

1-diogramma

Diogrammada tajriba guruhida erishilgan natijalar ko‘rsatib o‘tilgan.

1-bosqich, tajribaning dastlabki bosqichida erishilgan natija;

2-bosqich, tajriba o‘rtasida erishilgan natija;

3-bosqich, tajriba ohirida erishilgan natija;

4-bosqich tajribadan ozlashtira olmagan ishtirokchilar ko‘rsatkichi.

XULOSA

Shunday qilib, yuqorida muhokama qilingan pedagogik sharoitlar aniqlanadi kelajakdagi jismoniy tarbiya o‘qituvchilarida belbog‘li kurash o‘qitish metodikasi sohasida kasbiy kompetentsiyani shakllantirish jarayonini optimallashtirish va kuchaytirish zarurati.

Ushbu pedagogik sharoitlar o‘quv faoliyatini jalb qiladi “Kurash turlari (belbog‘li kurash)” o‘quv intizomi, darsdan tashqari faoliyat turi kurash bo‘limining faoliyati shaklida talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyati kurs ishlarini yozish, bitiruv malakaviy ishlari, maqolalar nashr etish shaklida, konferentsiyalarda nutq so‘zlash, shuningdek faol va interaktivlardan foydalanishni talab qiladi ta’lim jarayonida o‘qitish usullari.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Eliseev, S. V. Rossiya Federatsiyasida kurash rivojlanishini tahlil qilish (raqamlar va faktlarda) / S.
2. V. Eliseyev / / XV xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya, professor, Zms, ZT SSSR Chumakov Yevgeniy Mixaylovich xotirasiga bag'ishlangan fan va amaliyotni yakkakurashlarda integratsiya qilish Rgufksmit (GTSOLIFK), Moskva shahri, 19 fevral 2016 yil Moskva, 2016 yil. 10-14 betlar.
3. Shahov, A. A. dzyudo maktabda. O'qitish nazariyasi va metodikasi / A. A. Shahov. - Saarbruken,
4. Germaniya: LAP Lambert Academic Publishing, 2011 yil. 226 s.
5. Shahov, A. A. dzyudo umumta'lim maktabida jismoniy tarbiya darolarida /A. A.
6. Shahov. - qaniydi? - Yelets: [b. i.], 2008 yil. 217 s.
7. Dzyudo. Tizim va kurash : SDYUSHOR, sport fakultetlari uchun darslik
8. pedagogika institutlari, jismoniy tarbiya texnikumlari va Olimpiya zaxiralari bilim yurtlari
9. Y. A. Shulika, Y. K. Koblev, V. M. Nevzorov, Y. M. Shalyaxo. Rostov-na-Donu: Feniks, 2006 yil. 800 s.
10. Shodi Bobomurodovich Umirov. Kurashchilar jismoniy fazilatlarini rivojlantirish. Scientific progress. 2021. 49-b
11. Yusupov K., Kurash, T., 1999; Mo'minov A., Prezident. Sport. G'alaba!, T., 2001.
12. Shodi Bobomurodovich Umirov. Milliy kurashning ommaviylashuvida xalq bahodirlarining o'rni. Central Asian academic journal of scientific research. 2021. 151-b
13. Mirzanov Sh.S. The priority of developing strength in belt wrestlers using isokinetic exercises and the methodology of its assessment. Monograph., T.; publisher name. 2021, – 164 p.
14. Arikov Z.S. The ability to maintain balance under the influence of static and dynamic movements in highly skilled belt wrestlers. Science and sport No. 3.2018, - 60-62 p.